

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 496/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetího (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **MAGMA ZAFÍR, s.r.o.**, Bardoňovo 124 (Obecný úrad v Bardoňove), IČO 36 325 856, zastúpenej A.K. JUDr.NOVÁČKOVÁ s.r.o., Mandľová 28, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 7Cob/170/2023-1024 z 24. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 8. mája 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na kontradiktórnosť a rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť. Sťažovateľka si uplatňuje finančné zadosťučinenie v sume 33 500 eur a právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalovanou v konaní vedenom Okresným súdom Nové Zámky pod sp. zn. 14Cb/130/2015 o zaplatenie sumy 3 350 033,85 eur s príslušenstvom v súvislosti s odstúpením žalobcu (Slovenská republika zastúpená Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky, pozn.) od zmluvy o nenávratnom finančnom príspevku z 30. septembra 2005 pre zistené nezrovnalosti (nenaplnenie cieľov projektu). Okresný súd v priebehu tohto konania zistil, že zároveň na totožnom súde prebieha trestné konanie pod sp. zn. 1T/189/2012, v ktorom sú konatelia sťažovateľky spolu s inými osobami obžalovaní z obzvlášť závažného zločinu subvenčného podvodu, ktorým spôsobili škodu veľkého rozsahu. Tento trestný

čin sa týkal totožného nenávratného finančného príspevku, ktorého vrátenia sa žalobca v civilnom konaní domáhal od sťažovateľky.

3. Ako z evidencie vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu (sp. zn. IV. ÚS 74/2019) vyplýva, zistenie okresného súdu o prebiehajúcom trestnom konaní bolo dôvodom na prerušenie civilného konania sp. zn. 14Cb/130/2015 (uznesením z 1. marca 2017, ktoré bolo potvrdené v celom rozsahu uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 15Cob/109/2017-757 z 26. septembra 2017, pozn.) až do právoplatného skončenia trestného konania sp. zn. 1T/189/2012, pretože v tomto trestnom konaní sa rozhoduje aj o náhrade škody spočívajúcej práve v sume sporného nenávratného finančného príspevku.

4. Po odpadnutí prekážky konania pokračoval okresný súd v konaní pojednávaním 26. júna 2023, na ktorom žalobca oznámil súdu, že v trestnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 1T/189/2012 boli rozsudkom zo 16. augusta 2021 obžalovaní (konatelia sťažovateľky a ďalšia osoba, pozn.) uznaní vinnými a bolo im uložené spoločne a nerozdielne nahradiť škodu v plnej výške (3 350 033, 85 eur) poskytnutého nenávratného finančného príspevku. Tento rozsudok v časti výroku o náhrade škody bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2To/34/2022 z 19. októbra 2022. Proti tomuto rozsudku podali odsúdení dovolanie, v ktorom namietali aj právny základ náhrady škody.

5. Žalobca podal v civilnom konaní 4. júla 2023 aj písomný návrh na prerušenie konania z dôvodu prebiehajúceho dovolacieho konania v súvisiacej trestnej veci, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením č. k. 14Cb/130/2015-972 z 11. júla 2023. V odôvodnení uviedol: „Súd zistil, že v predmetnom konaní je dôvod na prerušenie konania podľa § 164 CSP. Súd dospel k záveru, že v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 1T/189/2012 sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu v konaní sp. zn. 14Cb/130/2015, keďže v uvedenej trestnej veci bola podaná dňa 31.10.2012 obžaloba okrem iných osôb aj proti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] - [REDAKOVANÉ] žalovaného MAGMA ZAFÍR s.r.o., okrem iného obvineným aj z obzvlášť závažného zločinu subvenčného podvodu spolupáchatelstvom podľa § 20 k § 225 odsek 1, odsek 6 písmeno a) Trestného zákona, ktorého sa mali dopustiť tak, že spoločným konaním vylákali od iného príspevok a iné plnenie zo štátneho rozpočtu, ktorých poskytnutie alebo použitie je podľa všeobecne záväzného právneho predpisu viazané na podmienky, ktoré nesplňa, a to tým, že ho uviedli do omylu v otázke ich splnenia a uvedeným konaním spôsobili škodu veľkého rozsahu. Ide o NFP, ktorého vrátenia sa žalobca proti žalovanému domáha v konaní 14Cb/130/2015. Prvoinštančný súd v predmetnom trestnom konaní zaviazal spoločne a nerozdielne konateľov žalovaného na náhradu škody v tej istej výške, v akej sa žalobca domáha náhrady škody v tomto konaní. S poukazom na skutočnosť, že síce rozsudok súdu prvej inštancie sp. zn. 1T/189/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2To/34/2022 nadobudol právoplatnosť aj v časti výroku, ktorým boli konatelia žalovaného zaviazaní k náhrade škody voči žalobcovi, ale voči rozsudku Krajského súdu v Nitre bolo podané dovolanie. Vzhľadom na uvedené súd rozhodol tak, že toto konanie podľa § 164 CSP prerušil, a to až do skončenia dovolacieho konania v konaní tunajšieho súdu sp. zn. 1T/189/2012.“

6. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým uznesením tak, že ho potvrdil. V odôvodnení krajský súd uviedol, že napadnuté uznesenie okresného súdu nadväzuje na právoplatne potvrdený

režim prerušenia konania do skončenia trestného konania sp. zn. 1T/189/2021. Skutočnosť, že výsledok trestného konania môže mať význam pre rozhodnutie v civilnej veci už bola opakovane potvrdená predchádzajúcimi uzneseniami okresného súdu a krajského súdu. Trestné konanie síce bolo právoplatne skončené, avšak z dôvodu podaných dovolaní odsúdenými je predmetom dovolacieho konania výrok o povinnosti spoločne a nerozdielne nahradiť škodu, ktorá zodpovedá nároku uplatňovanému žalobcom v civilnom konaní. Krajský súd ďalej poukázal na to, že v prípade výskytu prekážky v konaní z dôvodu riešenia prejudiciálnej otázky, ktorá patrí do kompetencie iného súdu, je na úvahe súdu voľba procesného postupu tak, aby prijal príslušné opatrenia umožňujúce prerokovať vec bez zbytočných prieťahov a vykonať spravodlivosť v primeranej lehote. Rozhodnutie o prerušení konania nie je viazané na návrh sporových strán a ani vyjadrenie sporovej strany k zamýšľanému prerušeniu konania nemá vplyv na autonómne rozhodnutie o voľbe procesného postupu zo strany súdu. Nedoručovanie návrhu na prerušenie konania sťažovateľke preto nepovažoval krajský súd za vadu, ktorá by znemožnila strane sporu uplatňovať jej patriace procesné oprávnenia v intenzite porušenia práva na spravodlivý proces. Krajský súd sa stotožnil s posúdením potreby prerušenia konania, ako ho vykonal okresný súd.

7. Dovolanie sťažovateľka nepodala, pretože nejde o rozhodnutie, proti ktorému by bolo prípustné s poukazom na § 357 písm. n) Civilného sporového poriadku.

II.

Sťažostná argumentácia

8. Zo sťažostnej argumentácie sťažovateľky vyplýva, že nesúhlasí s prerušením konania, pretože tvrdí, že výsledok trestného konania nemá vplyv na prejednávanú civilnú vec. Prerušenie konania tak spôsobuje v konaní zbytočné prieťahy. Sťažovateľka poukázala na odlišnosť predmetu konania, keď v civilnom konaní sa rieši platnosť odstúpenia od zmluvy o NFP z dôvodu nesplnenia indikátora výroby tepla, teda nesplnenia povinnosti dosiahnuť účel, na ktorý bol príspevok poskytnutý, a v trestnom konaní je skutkom podvodné vylákание príspevku bez splnenia podmienok (stavebné povolenie). Civilné konanie je vedené proti právnickej osobe a trestné konanie proti fyzickým osobám konateľov. Prípadné uplatňovanie vrátenia príspevku z dôvodu nesplnenia podmienok na jeho poskytnutie už podľa názoru sťažovateľky nemožno proti nej uplatňovať z dôvodu premlčania, a preto tvrdí, že výsledok trestného konania nemá pre civilné konanie význam. Sťažovateľka namieta nedostatok dôvodov a nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia, pretože z neho nemožno zistiť, aká otázka riešená v trestnom konaní má právny význam pre civilné konania.

9. Zbytočné prerušenie konania spôsobuje ďalšie predĺženie konania, ktoré trvá už viac ako 9 rokov, čo sťažovateľka považuje za porušenie svojho práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti vyčíta sťažovateľka okresnému súdu aj nevydanie medzitýmneho rozsudku o tom, či je občianska žaloba žalobcu vôbec dôvodná, pretože sa domnieva, že žalobca neodstúpil od zmluvy o príspevku platne, keďže vyčítaný nedostatok splnenia požiadavky indikátora výroby tepla popiera. Práve medzitýmny rozsudok považuje sťažovateľka za iné vhodné opatrenie, ktoré mal okresný súd prijať a neprerušovať konanie. Do skončenia trestnej veci by tak mohlo prebehnúť aj odvolacie konanie k základu civilnej žaloby, čo by sťažovateľka považovala za efektívny postup. Uvedené namieta aj v odvolaní a s touto námietkou sa krajský súd vôbec nevyšporiadal.

10. Sťažovateľka ďalej namieta aj odňatie jej práva konať pred súdom a porušenie rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania, ktoré videla v nezaslaní návrhu žalobcu na prerušenie konania okresným súdom, aby sa k nemu mohla vyjadriť a navrhnúť alternatívny procesný postup (medzitýmny rozsudok, pozn.). Sťažovateľka sa podľa svojho vyjadrenia dozvedela o zámere žalobcu navrhnúť prerušenie konania z dôvodu podania dovolania v trestnej veci na pojednávaní 26. júna 2023. Zo zápisnice z tohto pojednávania vyplýva, že žalobca predloží návrh na prerušenie konania v lehote 10 dní a sťažovateľka si vyhradzuje právo vyjadriť sa k tomuto návrhu a nesúhlasí s ním. Sťažovateľka tvrdí, že zo zvukového záznamu z tohto pojednávania vyplýva, že súd sťažovateľke zašle návrh na prerušenie konania s lehotou 10 dní na vyjadrenie, k čomu nedošlo a okresný súd návrhu obratom vyhovel. Krajský súd túto namietanú vadu v bode 31 napadnutého uznesenia odmietol, čím porušil rovnosť účastníkov a kontradiktórnosť konania podľa čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie sťažnosti

11. Podstatou sťažnosti je namietané porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces sťažovateľky, ako aj práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote, porušenie kontradiktórnosti konania a rovnosti účastníkov, ktoré videla v (i) arbitrárnosti napadnutého uznesenia, pretože jej neposkytlo riadne odpovede na kľúčové odvolacie námietky, (ii) došlo k neodôvodnenému prerušeniu konania, pretože v súvisiacom trestnom konaní sa nerieši otázka, ktorá má v prerušenom konaní právny význam, a (iii) bolo jej odňaté právo konať pred súdom z dôvodu nedoručenia návrhu na prerušenie konania.

12. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy patrí len kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem vykonaných súdmi, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, teda ústavne neudržateľné, a zároveň by mali za následok z hľadiska intenzity ústavne relevantné porušenie základného práva alebo slobody. O arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením pritom ide spravidla vtedy, ak interpretácia a aplikácia právnej normy všeobecným súdom zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti.

13. Ústavný súd na úvod konštatuje, že predmetom jeho prieskumu je uznesenie, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o prerušení konania. Ide teda o procesné rozhodnutie, ktoré nezasahuje do práv sporových strán konečným spôsobom, a preto aj požiadavky kladené na jeho obsah zo strany ústavného súdu zodpovedajú povahe napadnutého rozhodnutia a postačuje, ak také rozhodnutie poskytuje stručné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré všeobecný súd zvolil tento postup.

14. Zároveň je potrebné pripomenúť, že práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces (ktorých porušenie sťažovateľka namieta) vyžadujú, aby výsledok konania ako celku zodpovedal požiadavkám spravodlivosti. Prípadné procesné pochybenia, ktoré je možné v ďalšom konaní reparovať činnosťou všeobecného súdnictva, preto nepredstavujú dôvod zasahovať do právoplatne neskočených konaní všeobecných súdov zo strany ústavného súdu.

15. Po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že poskytuje dostatočné odpovede na kľúčové odvolacie námietky sťažovateľky. V spojitosti s uznesením okresného súdu, s ktorým tvorí kompletizujúcu jednotu, poskytuje napadnuté uznesenie relevantný dôvod na prerušenie konania, ktorý je náležite odôvodnený. Týmto dôvodom je prebiehajúce dovolacie konanie v trestnej veci, v ktorom sa rozhoduje aj o nároku na náhradu škody spôsobenej trestným činom obžalovanými, ktorí spochybňujú jeho právny základ dovolaním. Predmetný nárok na náhradu škody spôsobenej trestným činom tvorí suma nenávratného finančného príspevku poskytnutého sťažovateľke, ktorý je zároveň aj nárokom uplatneným žalobou v tomto civilnom konaní. Všeobecné súdy preto ustálili, že rozhodnutie o dovolaní vo vzťahu k výroku o náhrade škody v trestnom konaní má význam pre rozhodovanie civilného súdu a zároveň ide o otázku, ktorá patrí do kompetencie iného (trestného) súdu. V uvedenom postupe ani obsahu napadnutého uznesenia ústavný súd nevidel pnutie so sťažovateľkiným právom na súdnu ochranu či spravodlivý proces. Zároveň nejde o bezdôvodné prerušenie konania, ktoré by bolo spôsobilé porušiť právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote.

16. Sťažovateľka namieta, že okresný súd mal zvoliť iný postup – vydanie medzitýmneho rozsudku. Uvedené tvrdenie nemá právny význam pre rozhodovanie ústavného súdu, keďže voľba vhodných opatrení a procesného postupu v prípade vzniku prekážky je vecou úvahy všeobecného súdu podľa stavu konania a výsledkov doterajšieho postupu v rámci mantinelov stanovených procesným právom. Z týchto mantinelov okresný súd evidentne nevybočil, čo sťažovateľka ani netvrdí.

17. Pokiaľ ide o námietku, že sťažovateľke nebol doručený návrh na prerušenie konania, krajský súd vyhodnotil, že uvedené nemožno považovať za takú vadu, ktorá by znemožnila sťažovateľke uplatňovať jej patriace práva a ktorá by dosiahla intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Táto právna úvaha vychádzala z oprávnenia súdu voliť vhodné opatrenia a možnosti prerušiť konanie aj bez návrhu sporových strán podľa svojho uváženia. V takejto procesnej situácii krajský súd nepovažoval nepreposlanie návrhu sťažovateľke za znemožnenie jej patriacich práv.

18. V súvislosti s touto úvahou krajského súdu poukazuje ústavný súd na rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), podľa ktorej neposkytnutie písomného vyjadrenia alebo dokumentov v konaní a nemožnosť sťažovateľa zaujať k nim stanovisko nemožno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivý proces v prípade, keď by priznanie tých práv a možností vyjadriť sa, ktorých bol sťažovateľ v skutočnosti pozbavený, nemalo podľa jeho názoru žiaden vplyv na výsledok konania, keďže zvolený právny prístup nedával priestor na ďalšiu diskusiu (pozri rozsudok ESLP z 28. 6. 2016 vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike, bod 60). Podľa ESLP je dôležitou aj skutočnosť, či sa sťažovateľ mohol alebo nemohol účinne brániť práve z toho dôvodu, že mu nebolo doručené uvedené vyjadrenie, to znamená, či by doručenie uvedeného vyjadrenia malo dopad na výsledok sporu alebo nie (porovnaj rozsudok vo veci Verdú Verdú proti Španielsku z 15. 2. 2007, sťažnosť č. 43432/02, body 25 a 27). Európsky súd pre ľudské práva tiež zvažuje, či nedoručenie vyjadrení spôsobilo sťažovateľovi podstatnú ujmu na právach (napr. rozhodnutie ESLP vo veci Holub proti Českej republike zo 14. 12. 2010, sťažnosť č. 24880/05; obdobne aj Čavajda proti Českej republike, rozhodnutie z 29. 3. 2011, sťažnosť č. 17696/07 a Matoušek proti Českej republike, rozhodnutie z 29. 3. 2011, sťažnosť č. 9965/08).

19. Ústavný súd dodáva, že sťažovateľka sa dozvedela o zámere protistrany podať návrh na prerušenie konania, ako aj o dôvode tohto návrhu (podanie dovolania v trestnej veci, pozn.) už na pojednávaní súdu 26. júna 2023, kde vyjadrila svoj nesúhlas s takýmto postupom. Nič jej nebránilo aj písomným podaním zosumarizovať dôvody, pre ktoré nepovažuje prerušenie konania za potrebné, napriek tomu, že jej okresný súd nezaslal návrh na prerušenie konania. Ústavný súd teda nezistil podstatné ukrátenie na právach sťažovateľky v súvislosti s nepreposlaním návrhu. Nie je bez právneho významu ani to, že v tomto konaní už z totožných dôvodov civilné konanie bolo prerušené do právoplatného skončenia trestného konania. Námietky uvádzané sťažovateľkou teda už boli predmetom skoršieho konania pred súdmi všetkých stupňov všeobecných súdov s negatívnym výsledkom. Vzhľadom na tieto skutkové okolnosti veci (išlo o návrh na prerušenie konania, a nie o návrh na meritorne rozhodnutie; sťažovateľka bola oboznámená s týmto zámerom aj jeho dôvodmi a zaujala stanovisko už ústne na pojednávaní; ide o procesnú situáciu, ktorá nedáva priestor na ďalšiu diskusiu, pretože je na úvahe všeobecného súdu, aký procesný postup zvolí) ústavný súd považuje hodnotenie krajského súdu tejto vady namietanej v odvolaní za ústavne akceptovateľné.

20. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v prejednávanej veci nezistil sťažovateľkou tvrdený nedostatok odôvodnenia napadnutého uznesenia, nesprávne posúdenie dôvodnosti prerušenia konania ani odňatie možnosti konať pred súdom, ktoré by boli ústavne neakceptovateľným excesom, a preto konštatuje, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a označenými právami sťažovateľky nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a odmietol ju ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2024

Peter Molnár
predseda senátu